KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 16 juli 1997 door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende nadere voorwaarden met betrekking tot de invoering van de arbeidsherverdelende bijdragevermindering in toepassing van artikel 7, § 2 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen", heeft op 22 juli 1997 het volgende advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Ministre de l'Emploi et du Travail, le 16 juillet 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "contenant des conditions plus précises relatives à l'instauration de la réduction de cotisations pour la redistribution du travail en application de l'article 7, § 2 de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité", a donné le 22 juillet 1997 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, vervangen bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door :

> "de omstandigheid dat er geen interprofessioneel akkoord over de werkgelegenheid tot stand is gekomen voor de periode 1997-1998 en dat er geen consensus werd bereikt onder de sociale gesprekspartners over het bemiddelingsvoorstel van de Regering, en (door) het feit dat een aantal bijkomende stimuli moeten worden voorzien om de arbeidsherverdeling te bevorderen en dat alle betrokkenen onverwijld in kennis moeten worden gesteld van de bijkomende werkgelegenheidsmaatregelen die worden genomen door de Regering".

*
* *

Gelet op de korte termijn welke hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, heeft de Raad van State zich moeten bepalen tot het maken van de hiernavolgende opmerkingen.

*
* *

STREKKING VAN HET ONTWERP

Zoals wordt aangegeven in het verslag aan de Koning, strekt het voor advies voorgelegde ontwerpbesluit ertoe "bij wijze van experiment voor maximaal 20 bedrijven met meer dan 50 werknemers een stelsel in te voeren van vermindering van werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid, voor zover deze bedrijven door de invoering van de 32 u/week voor minstens 20 % van hun personeelsleden, bijkomende aanwervingen realiseren en dus hetzelfde arbeidsvolume kunnen aantonen.".

RECHTSGROND

Blijkens de aanhef van het ontwerp moet de rechtsgrond voor de ontworpen regeling worden gezocht in artikel 7, § 2, van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen.

Luidens die wetsbepaling "(kan de Koning), bij gebreke van een interprofessioneel akkoord over de werkgelegenheid, ... bij in Ministerraad overlegd besluit, voor de voorziene duur van het interprofessioneel akkoord, bijkomende maatregelen nemen voor de werkgelegenheid, onder andere met betrekking tot :

1° arbeidsherverdeling, met inbegrip van mogelijkheden tot arbeidsduurvermindering, deeltijdse arbeid, verhogen

van kansen op werkgelegenheid voor jongeren en loopbaanonderbreking;

2° een soepeler organisatie van de arbeidsmarkt.".

De ontworpen regeling blijkt in beginsel rechtsgrond te kunnen vinden in het aangehaalde artikel 7, § 2, 1°.

Er moet terzake evenwel voorbehoud worden gemaakt voor de in artikel 3 van het ontwerp vervatte regeling krachtens welke de bedoelde arbeidsherverdelende bijdragevermindering toegekend wordt voor een totale termijn van zestien kwartalen, hetzij voor vier jaar. Die regeling is niet verenigbaar met het bepaalde in het voornoemde artikel 7, § 2, krachtens hetwelk de maatregelen welke de Koning ter uitvoering van die bepaling kan nemen slechts gelden "voor de voorziene duur van het interprofessioneel akkoord", m.a.w. uiterlijk tot 31 december 1998.

Het ontwerp moet op dit punt worden aangepast.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 1

Luidens het derde lid van paragraaf 1 kan de minister maximaal twintig collectieve arbeidsovereenkomsten goedkeuren en zullen de aanvragen tot goedkeuring worden behandeld in de volgorde waarin de overeenkomsten worden

neergelegd op de griffie van de dienst der Collectieve Arbeidsbetrekkingen van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Overeenkomstig het tweede lid van paragraaf 1 moet "voorafgaandelijk aan de neerlegging van de collectieve arbeidsovereenkomst" een ontwerp van overeenkomst worden toegezonden aan de minister. Deze legt het ontwerp voor aan het bevoegde paritair comité en aan de Rijksdienst voor sociale zekerheid. De minister deelt daarop aan de betrokken onderneming mee of het ingediende ontwerp van collectieve overeenkomst voldoet aan de voorwaarden van het ontworpen besluit "en aanleiding zal geven voor de onderneming tot het genieten van de arbeidsherverdelende bijdragevermindering bedoeld in artikel 3". Dat voorafgaand onderzoek van het ontwerp van collectieve arbeidsovereenkomst is volgens het verslag aan de Koning bedoeld om "de rechtszekerheid voor de bedrijven maximaal te garanderen".

Gelet op de omstandigheid dat de bedoelde bijdragevermindering pas kan worden toegekend op voorwaarde dat de collectieve arbeidsovereenkomst effectief is gesloten en deel uitmaakt van de eerste twintig overeenkomsten die ter griffie van de dienst der Collectieve Arbeidsbetrekkingen zijn neergelegd, moet de garantie welke inzake de rechtszekerheid wordt geboden door dat voorafgaand onderzoek sterk worden gerelativeerd (1).

---

(1) In de Nederlandse tekst van het tweede lid moeten de woorden "aanleiding zal geven" trouwens worden vervangen door "aanleiding kan geven".

Om te vermijden dat de onderneming zou gebonden zijn door een collectieve arbeidsovereenkomst die effectief is gesloten, doch niet in aanmerking komt voor goedkeuring omdat het maximale aantal goedkeuringen reeds is verleend, zou het, volgens de gemachtigde van de regering, evenwel volstaan de overeenkomst te sluiten onder de opschortende voorwaarde van goedkeuring.

Artikel 2

Luidens paragraaf 2, tweede lid, van dit artikel kunnen de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en de Minister van Sociale Zaken "de noodzakelijke maatregelen nemen, volgens de modaliteiten die zij bepalen", om van ondernemingen waarvan is vastgesteld dat zij de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomst niet of niet volledig naleven, de ten onrechte toegekende verminderingen terug te krijgen.

Volgens de gemachtigde van de regering wordt met die bepaling niet bedoeld reglementaire bevoegdheid aan de betrokken ministers te geven. De ontworpen bepaling moet volgens hem in die zin worden begrepen dat de ministers, voor ieder individueel geval, de wijze van terugbetaling van ten onrechte toegekende bijdrageverminderingen en het tijdstip van die terugbetaling kunnen bepalen, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak.

Artikel 5

In de Nederlandse tekst schrijve men : "Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt".

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, remplacé par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée par :

> "de omstandigheid dat er geen interprofessioneel akkoord over de werkgelegenheid tot stand is gekomen voor de periode 1997-1998 en dat er geen consensus werd bereikt onder de sociale gesprekspartners over het bemiddelingsvoorstel van de Regering, en (door) het feit dat een aantal bijkomende stimuli moeten worden voorzien om de arbeidsherverdeling te bevorderen en dat alle betrokkenen onverwijld in kennis moeten worden gesteld van de bijkomende werkgelegenheidsmaatregelen die worden genomen door de Regering".

*
* *

Compte tenu du bref délai qui lui est imparti pour rendre son avis, le Conseil d'Etat a dû se limiter à formuler les observations suivantes.

*
* *

PORTEE DU PROJET

Ainsi que le précise le rapport au Roi, le projet d'arrêté soumis pour avis tend à "instaurer (à titre expérimental) un régime de réduction des cotisations patronales de sécurité sociale pour maximum 20 entreprises de plus de 50 travailleurs et ce, pour autant que, par l'instauration de la semaine de 32 heures pour au moins 20% des membres du personnel, ces entreprises réalisent des recrutements supplémentaires et donc peuvent prouver un volume de travail équivalent.".

FONDEMENT LEGAL

Selon le préambule du projet, le fondement légal du règlement en projet doit être recherché à l'article 7, § 2, de la loi du 26 juillet 1996 relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité.

Aux termes de cette disposition légale "(le Roi peut,) à défaut d'un accord interprofessionnel sur l'emploi, ... par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, pour la durée prévue de l'accord interprofessionnel, prendre des mesures supplémentaires en faveur de l'emploi, entre autres en ce qui concerne :

1° la redistribution du travail, en ce compris des possibilités de réduction du temps de travail, le travail à temps partiel, l'augmentation des chances d'emploi pour les jeunes et l'interruption de carrière;

2° une plus grande souplesse dans l'organisation du marché de travail.".

Il appert que les règles en projet peuvent trouver, en principe, un fondement légal à l'article 7, § 2, 1°, précité.

Il y a cependant lieu, en l'espèce, de faire des réserves quant à la règle énoncée à l'article 3 du projet, en vertu de laquelle la réduction de cotisations pour la redistribution du travail est accordée pour une durée totale de seize trimestres, soit pour quatre ans. Cette règle ne peut se concilier avec l'article 7, § 2, susvisé, selon laquelle les mesures que le Roi peut prendre en exécution de cette disposition ne sont applicables que "pour la durée prévue de l'accord interprofessionnel", en d'autres mots, jusqu'au 31 décembre 1998 au plus tard.

Il y aura lieu d'adapter le projet sur ce point.

EXAMEN DU TEXTE

Article 1er

Selon l'alinéa 3 du paragraphe 1er, le ministre peut procéder à l'approbation de vingt conventions collectives de travail au maximum, et les demandes d'approbation seront traitées dans l'ordre où les conventions sont déposées au greffe du service des relations collectives de travail du Ministère de l'Emploi et du Travail.

Selon l'alinéa 2 du paragraphe 1er, un projet de convention doit être transmis au ministre "préalablement au dépôt de la convention collective de travail". Celui-ci soumet le projet à la commission paritaire compétente et à l'Office national de sécurité sociale. Le ministre communique ensuite à l'entreprise concernée si le projet de convention collective répond aux conditions de l'arrêté en projet et "peut donner lieu, pour l'entreprise, au bénéfice de la réduction de cotisations pour la redistribution du travail visée à l'article 3". Selon le rapport au Roi, cet examen préalable du projet de convention collective de travail est destiné à "garantir aux entreprises la plus grande sécurité juridique".

Vu la circonstance que la réduction de cotisations envisagée ne peut être accordée qu'après que la convention collective de travail soit effectivement conclue, et à la condition qu'elle fasse partie des vingt premières conventions déposées au greffe du service des relations collectives de travail, il y a lieu de relativiser fortement la garantie offerte par cet examen préalable en matière de sécurité juridique (1).

Afin d'éviter que l'entreprise ne soit liée par une convention collective de travail effectivement conclue mais qui elle ne serait pas prise en considération cependant pour une approbation en ce que le nombre maximal d'approbations a déjà été accordé, il suffirait toutefois, selon le délégué

---

(1) Dans le texte néerlandais de l'alinéa 2, il y aura lieu, au reste, de remplacer les mots "aanleiding zal geven" par "aanleiding kan geven".

du gouvernement, de conclure la convention sous la condition suspensive d'une approbation.

Article 2

Selon le paragraphe 2, alinéa 2, du présent article, le Ministre de l'Emploi et du Travail et le Ministre des Affaires sociales "peuvent prendre les mesures nécessaires, selon les modalités qu'ils déterminent," pour récupérer auprès des entreprises dont il est constaté qu'elles ne respectent pas ou pas entièrement les dispositions de la convention collective de travail, les réductions accordées à tort.

Suivant le délégué du gouvernement, cette disposition ne vise pas à conférer une compétence réglementaire aux ministres concernés. La disposition en projet doit, selon lui, être comprise en ce sens que les ministres peuvent déterminer, pour chaque cas individuel, le mode de remboursement de réductions de cotisations accordées à tort, ainsi que le moment de ce remboursement, compte tenu des circonstances de l'espèce.

Article 5

Le texte néerlandais sera rédigé comme suit : "Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.".

De kamer was samengesteld uit

de Heren W. DEROOVER, kamervoorzitter,
Messieurs président de chambre,

D. ALBRECHT, staatsraden,
P. LEMMENS, conseillers d'Etat,

Mevrouw A. BECKERS, griffier,
Madame greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. W. DEROOVER.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door Mevr. M.-C. CEULE, eerste referendaris.

La chambre était composée de

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. W. DEROOVER.

Le rapport a été présenté par M. B. SEUTIN, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par Mme M.-C. CEULE, premier référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS W. DEROOVER